

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Серія: Навчально-методичні посібники

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ

Практикум

*для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 081 «Право»*

*факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Одеса
Фенікс
2023

УДК 339.138: 004.738.5

Е 45

*Рекомендовано до друку рішенням навчально-методичної ради
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 4 від 5 червня 2023 р.).*

Автори:

Голубєва Неллі Юрїївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», адвокат.
ORCID ID: 0000-0002-3071-4990

Рецензенти:

Булеца С. Б. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Церковна О. В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Е 45 **Електронна комерція** : практикум для здобувачів вищ. освіти ступеня «бакалавр» за спец. 081 «Право» [Електронне видання] / Н. Ю. Голубєва ; Нац. ун-т «Одес.юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 40 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978-617-8395-29-2

У практикумі містяться матеріали, що відповідають вимогам навчальної дисципліни «Електронна комерція», розроблені відповідно до навчальної програми для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право». Практикум містить програму навчальної дисципліни, плани практичних занять, питання для самостійної роботи та перелік рекомендованої літератури, яка може бути використана при підготовці до практичних занять і заліку.

Розрахований на здобувачів юридичної освіти та науково-педагогічних працівників юридичних навчальних закладів.

УДК 339.138: 004.738.5

ISBN 978-617-8395-29-2

© Н. Ю. Голубєва, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ	9
4. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ	18
5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	19
6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ	33
7. ЛІТЕРАТУРА	37
8. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.....	49

ПЕРЕДМОВА

Навчальний курс «Електронна комерція» спрямований на отримання і поглиблення знань студентів з особливостей правового регулювання відносин у сфері електронної комерції в Україні та світі, а саме знань про: міжнародні та національні акти щодо електронної комерції, цифрову економіку, поняття електронного бізнесу, електронної комерції та електронної торгівлі, пряму та непряму електронну торгівлю, складові електронної комерції, мобільний e-Commerce, торгівлю в соцмережах, крос-бордінг, укладання договорів в Інтернеті (в тому числі поняття електронного договору, ідентифікація сторін договору, підписання договору, час та місце укладання договору, виконання електронного договору, захист прав споживачів, click-wrap та browse-wrap договори), розрахунки у сфері електронної комерції (в тому числі електронні платіжні системи, Інтернет-банкінг, поняття електронних грошей, цифрових грошей, криптовалюти, безпека онлайн-платежів), персональні дані в електронній торгівлі, GDPR, інтелектуальну власність у електронній комерції (в тому числі способи комерціалізації об'єктів авторських та суміжних прав за допомогою Інтернету, права на цифровий контент, ліцензійна угода), захист прав учасників електронної комерції, юрисдикцію спорів щодо захисту прав учасників електронної комерції, основні положення про спори щодо доменних імен тощо.

Курс розроблено з урахуванням необхідності надання студентам необхідних знань про загальні засади функціонування електронної комерції в Україні та правове регулювання відповідної сфери, глибоке засвоєння яких є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів. Курс направлений на розвиток здатності студентів обґрунтовувати свою позицію у спорах та дискусіях, що стосуються захисту прав та інтересів учасників електронної комерції.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Анотація

Курс «Електронна комерція» спрямований на отримання і поглиблення знань студентів з теоретичних та практичних питань у сфері правового регулювання електронної комерції в Україні та практики застосування чинного законодавства. У сучасний період електронна комерція розвивається швидко і динамічно, що потребує постійного підвищення своєї кваліфікації у зазначеній сфері.

Мета викладання дисципліни – формування системи теоретичних та практичних знань щодо правового регулювання здійснення електронної комерції, опанування теоретичних та практичних проблем правовідносин, що виникають у сфері електронної комерції, а також оволодіння навичками практичного застосування знань і норм чинного законодавства у цій сфері.

Завданнями вивчення дисципліни «Електронна комерція» є:

- засвоєння студентами особливостей правового регулювання електронної комерції в Україні;
- аналіз міжнародних правових актів, що регулюють цивільні відносини у сфері електронної комерції;
- виявлення специфіки укладання договорів онлайн, здійсненні електронних комунікацій, здійсненні електронних платежів;
- засвоєння понятійного апарату;
- критичне осмислення правового регулювання електронної комерції в Україні та деяких інших країнах;
- формування навиків застосування норм законодавства в практичній діяльності у сфері здійснення електронної комерції.
- аналіз актів законодавства України, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми навчальної дисципліни.

Під час навчання студенти мають:

- засвоїти основні джерела регулювання електронної комерції;

- засвоїти засоби аналізу національних і міжнародних джерел регулювання електронної комерції, враховуючи специфіку відносин у сфері електронної комерції;
- вміти використовувати сучасні мережні інформаційні продукти;
- вміти проводити аналіз судової практики та виробляти рекомендації щодо мінімізації ризиків суб'єктів електронної комерції;
- вміти проводити пошук джерел права та судової практики в сфері електронної комерції.

В разі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр засвоєні з дисципліни знання мають бути базою для опанування методами взаємодії з усіма галузями правової системи.

Даний посібник визначає нормативний зміст навчання з дисципліни, встановлює обсяг та рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи згідно вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

Основними видами навчальних занять з курсу «Електронна комерція» є лекції, практичні заняття, передбачається також самостійна робота студентів.

Підсумковою формою контролю є залік (6 семестр).

1.2. Оцінювання успішності та технології викладання

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є знання, вміння та навички, його інформаційна, соціальна, комунікативна компетентність. Оцінюватися може виконання будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими здобувачі вищої освіти демонструють власне аналітичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, участь в дискусіях тощо.

При визначенні навчальних досягнень студентів аналізу підлягають: характеристики відповіді здобувача вищої освіти: елементарна, фрагментарна, неповна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча; якість знань, правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність; ступінь сформованості загально навчальних та предметних умінь і нави-

чок; рівень оволодіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо; досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми, формулювати гіпотези, розв'язувати проблеми); самостійність оцінних суджень.

Поточний контроль знань є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеню засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу.

Поточний контроль роботи повинен:

- допомагати здобувачеві вищої освіти в організації його роботи;
- привчати до систематичного опрацювання матеріалу і підготовки до сприйняття наступних тем з програми дисципліни;
- виявити ступінь відповідальності здобувача вищої освіти та його ставлення до роботи, причини, що перешкоджають виконувати навчальну програму;
- стимулювати активність та інтерес у вивченні науки; виявити обсяг,
- глибину і якість сприйняття матеріалу, який вивчається; визначити недоліки і прогалини у знаннях та шляхи їх усунення;
- виявити рівень опанування навичками самостійної роботи.

Критерії оцінювання під час поточного контролю

У відповідності до визначених критеріїв поточний контроль здійснюється за визначеною силабусом (робочою навчальною програмою) системою.

Таблиця 1. Шкала оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти

Шкала оцінювання			
Оцінка	Відсотки	Бали	Опис
A		90-100	відмінно
B		82-89	добре
C		75-81	добре

D		64-74	задовільно
E		60-63	задовільно
Fx		35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F		1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1.3. Застосування сучасних технологій викладання та навчання

У процесі навчання використовуються останні редакції нормативно-правових актів. В процесі викладання і вивчення застосовуються перевірені програми і сервіси Google Class, Google jimboard, Google keep та інші. Офлайн заняття проводяться за допомогою програми Zoot. В цілому застосовується програма навчання за допомогою системи MOODLE.

2. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

	Курс	Семестр	Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Всього ауд., год.	Самостійна робота, год.	Всього годин	Форма контролю
денна форма навчання	32	66	14	16	30	60	90	залік

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Електронна комерція»

Освітня програма	Рівень вищої освіти	Форма навчання	Курс вивчення	Семестр вивчення	Кількість кредитів
«Право»	Другий (магістерський) рівень	Денна	2	3	4

Викладачі навчальної дисципліни

Голубєва Неллі Юрїївна

статус по навчальній дисципліні: лектор
посада, науковий ступінь, вчене звання: професор кафедри цивільного права, професор, доктор юридичних наук
кабінет, корпус: Академічна, 9, каб. 41
контактний телефон: (048) 719-88-11
контактна електронна адреса: nelli@email.ua

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна

статус по навчальній дисципліні: семінарист
посада, науковий ступінь, вчене звання: доцент кафедри цивільного права, доцент, кандидат юридичних наук
кабінет, корпус: Академічна, 9, каб. 41
контактний телефон: (048) 719-88-11
контактна електронна адреса: milenabernaz@gmail.com

Короткий опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Електронна комерція» надає базові знання з теоретичних основ виконання правочинів з використанням Інтернету; технології та засоби, що можуть використовуватися для електронної комерції.

Вивчення курсу направлене на: формування у здобувачів вищої освіти достатнього уявлення про становлення, функціонування і розвиток електронної комерції, для управління підприємством і бізнесом в мережі Інтернет; оволодіння необхідними знаннями й уміннями в електронної комерції; оволодіння методами електронно-комерційної діяльності в умовах ринкової економіки для ефективної комерції.

Мета навчальної дисципліни

Формування в майбутніх фахівців цілісної системи знань про електронну комерцію та здобуттю практичних навичок із здійснення ділових операцій та угод з використанням електронних засобів.

Мова викладання: українська

Навчальне навантаження (форма навчання)	Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Самостійна робота, год.	Обсяг, кредити ЄКТС
денна	14	16	60	3

Результати навчання

Символ ПРН	Після успішного завершення цього модуля здобувач вищої освіти буде:	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання досягнення ПРН
	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів щодо електронної комерції, включаючи наукову та професійну літературу, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію в сфері електронної комерції, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування, перевірка письмових робіт (проектів наукових робіт)
	Дискутувати зі складних правових проблем у сфері електронної комерції, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування, перевірка письмових робіт (проектів наукових робіт)

Символ ПРН	Після успішного завершення цього модуля здобувач вищої освіти буде:	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання досягнення ПРН
	Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів у сфері електронної комерції різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування, перевірка письмових робіт (проектів наукових робіт)
	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів у сфері електронної комерції	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування, перевірка письмових робіт (проектів наукових робіт)
	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування при вирішенні спорів у сфері електронної комерції	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування, перевірка письмових робіт (проектів наукових робіт)
	Мати практичні навички розв'язання проблем у сфері електронної комерції, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, письмових робіт наукових робіт

Зміст навчання

Тема за п/п	Назва теми	Посилання на ПРН модуля	Л/ПЗ/СРЗ, год. (денна ф/н)
Тема 1.	Поняття електронної комерції та її місце в світовій економіці		1/2/8
Тема 2.	Правове регулювання електронної комерції		1/2/8
Тема 3.	Укладання договорів в Інтернеті		4/2/7
Тема 4.	Здійснення електронних платежів		2/2/7
Тема 5.	Персональні данні в електронній торгівлі		2/2/8
Тема 6.	Блокчейн. Розумні контракти		2/2/8
Тема 7.	Інтелектуальна власність у електронній комерції		2/2/7
Тема 8.	Захист прав учасників електронної комерції		2/2/7

Список основної літератури

1. Типовий закон про електронну комерцію (Model Law On Electronic Commerce) 1996 року // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_321#Text.

2. Типовий закон про електронні підписи 2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_937#Text

3. Типовий закон про міжнародні кредитові перекази 1992 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_421#Text

4. Правове керівництво з електронного переведення коштів 1987 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_880#Text

5. Типова угода про обмін для міжнародного комерційного використання електронного обміну даними, 1995 р. // <http://www.singlewindow.org/docs/191>

6. Угода про електронну комерцію (Рекомендація № 31, Центр ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу (UN/CEFACT), березень 2000 р., Женева) // <http://www.singlewindow.org/docs/185?lang=ukr>

7. Додаток до Рекомендації № 6 «Формуляр-зразок уніфікованого рахунку для міжнародної торгівлі» від 10.12.2010 р. // <http://www.singlewindow.org/docs/232>

8. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 р. (Страсбург) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

9. Конвенція про інформаційне та правове співробітництво, стосовно «Інформаційних суспільних послуг» (ETS N 180) від 04.10.2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_559#Text

10. Конвенція про кіберзлочинність (ETS N 185) від 23.12.2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text

11. Декларація про свободу комунікацій в Інтернеті 2003 р. // <http://medialaw.asia/document/-2358>

12. Про безпечне використання Інтернету та нових он-лайн технологій від 02.12.2004 р. (Резолюція Європейського парламенту)

13. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради від 8 червня 2000 року про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку («Про електронну комерцію») // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text

14. Регламент (ЄС) 2016/679 «Про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних, а також про скасування Директиви 95/46 / ЄС» від 27/04/2016 («Загальний регламент по захисту даних», General Data Protection Regulation – GDPR // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410537806&uri=CELEX:32016R0679>

15. Директива 2002/58 / ЄС «Щодо обробки персональних даних і захисту конфіденційності в секторі електронних комунікацій» (Директива про конфіденційність і електронних комунікаціях) від 12 липня 2002 року // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410887359&uri=CELEX:32002L00581.16>

16. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах» від 20 травня 1997 р. / https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text

17. Директива ЄС «Про правила та оподаткування Інтернет-торгівлі» від 01.04.2004 р.;

18. Про електронну комерцію: Закон України від 3 вересня 2015 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

19. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року// Відомості Верховної Ради України.- 1991. – № 30. – Ст. 379. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

20. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року. URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

21. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року// Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

22. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

23. Про електронні комунікації: Закон України від 16 грудня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>

24. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>

25. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15 липня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>

26. Про хмарні послуги: Закон України від 17 лютого 2022 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>

27. Голубєва Н. Ю. Порядок укладення договорів в електронній формі за законодавством України. URL:<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5389>

Дотримання вимог академічної доброчесності

Відповідно до Закону України “Про освіту” академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності

з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА» <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519-polozhennya-pro-dotrimannya-akademichnoji-dobrochesnosti-v-nu-ouua>

Оцінювання

Вид оцінювання	%
Поточний контроль, разом, у т.ч.:	
• Лекції	14
• Практичні заняття	16
• Самостійна робота	60
Підсумковий контроль, разом, у т.ч.:	
• письмова компонента	10
• усна компонента	10
Разом за дисципліну	100

Шкала оцінювання

Оцінка	Бали	Опис
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно (достатньо)
Fx	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Навчальне навантаження здобувача вищої освіти

Види навантаження	Середня кількість год. на кожен вид (денна форма)
Кількість кредитів/год	3/90
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30
• лекційні заняття, год.	14
• практичні заняття, год.	16
• семінарські заняття, год.	-
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	60
• контрольні роботи, к-сть/год.	-
• індивідуальне науково-дослідне завдання, год.	20
• підготовка до аудиторних занять та контрольних заходів, год.	40
Залік	

4. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Предметом дослідження курсу є методологічні й методичні інструменти дослідження правового регулювання електронної комерції в Україні та суспільних відносин у сфері вчинення електронних договорів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем, захисту персональних даних, розрахунків у сфері електронної комерції тощо.

2. Формами і методами викладання навчальної дисципліни є: читання лекційного курсу, проведення практичних занять, виконання студентами самостійної роботи за відповідними темами та обсягами, визначеними викладачами навчальної дисципліни, а також проведення індивідуальних та групових консультацій з академічними та окремими групами студентів.

3. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. Зміст дисципліни складено з урахуванням того, що її тематика тісно пов'язана з дисциплінами «Цивільне право», «Інформаційне право», «Право інтелектуальної власності», «Цивільний процес», «Господарський процес», «Порівняльне правознавство». Необхідність використання зарубіжних джерел вимагає знання англійської юридичної термінології і професійної лексики.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття електронної комерції та її місце в світовій економіці

Питання до теми:

1. Цифрова економіка
2. Поняття електронного бізнесу, електронної комерції та електронної торгівлі. Пряма та непряма електронна торгівля
3. Складові електронної комерції
4. Види електронної комерції, що найбільш динамічно розвиваються: торгівля, фінансова діяльність, страхування, перевезення
5. Сегменти електронного бізнесу
6. Мобільний e-Commerce
7. Торгівля в соцмережах
8. Крос-бордінг
9. Торговельні майданчики, інтернет-магазин, веб-сайт як інструменти електронної комерції
10. Корпоративні сайти, контент-проекти
11. Цифрові платформи

Рекомендована література – пункти 6, 7, 9, 22, 26-30, 32, 36, 37, 40, 42, 44, 49, 50, 53, 57, 68, 70, 72-74 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання*:

1. Проаналізуйте 10 інтернет-магазинів (чи маркетплейсів), якими ви користуєтесь (одяг, косметика, техніка, продукти харчування, послуги, квитки на заходи чи транспорт тощо), та виявіть: сегмент ринку, сайт чи маркетплейс, застосунок, сторінка в соцмережі тощо (збережіть посилання, оскільки завдання наступних семінарських занять Ви будете виконувати з цими магазинами).

2. Проаналізуйте статистику найбільш відвідувальних сайтів інтернет-магазинів в Україні за попередній рік

3. Знайдіть приклади контент-проектів в українському e-Commerce

4. Вивчить *e-Commerce*-термінологію
5. Ознайомтесь з основними професіями в *e-Commerce*
6. Ознайомтесь із судової практикою інших країни проти Uber з боку урядів, компаній, що надають послуги такси тощо
7. Запропонуйте ідею для інтернет-магазину (виконує команда із 5 осіб!). Головне відповісти на питання: 1) що продаємо; 2) як продаємо. На наступних заняттях Ви будете продовжувати працювати із цією ідеєю
8. Наведіть приклади B2C, B2B, G2C
9. Підберіть відповідь:

<i>B2C</i>	1. Бізнес для бізнесу
<i>G2C</i>	2. Споживач для споживача
<i>C2C</i>	3. Бізнес для уряду
<i>B2G</i>	4. Уряд для споживача
<i>B2B</i>	5. Бізнес для споживача

****Виконання завдань є обов'язковим для засвоювання матеріалу!
Результати виконання фіксуйте в єдиному файлі «Завдання» у зручному для Вас форматі***

Теми рефератів:

1. Електронний документообіг в е-комерції
2. Комунікаційні відносини у сфері е-комерції
3. Правове регулювання діяльності Інтернет-магазинів
4. Правове регулювання дистанційного навчання як різновиду е-комерції
5. Правове регулювання функціонування Інтернет-аукціонів
6. Правове регулювання продажу товарів через Інтернет-аукціони
7. Мультиагентні системи е-комерції: правові аспекти
8. Інтернет-трейдинг: правові аспекти
9. Е-страхування: правові аспекти
10. Реклама в е-комерції
11. Маркетинг в е-комерції: правові аспекти
12. Віртуальні підприємства: правові аспекти
13. Найпоширеніші сфери застосування е-комерції

14. Розвиток B2B е-комерції в Україні
15. Розвиток B2C е-комерції в Україні

Тема 2. Правове регулювання електронної комерції

Питання до теми:

1. Правове регулювання електронної комерції в Україні
2. Міжнародні акти щодо електронної комерції
- 2.1 Документи Комісії ООН з права міжнародної торгівлі ЮН-СІТРАЛ
- 2.2 Документи Європейської економічної комісії ООН
- 2.3 Директиви Європейського парламенту та Ради
- 2.4 Документи Ради Європи
- 2.5 Інші міжнародні документи

Рекомендована література – рекомендовані нормативно-правові акти, в тому числі міжнародні, із загального списку літератури, пункти 31, 33, 39 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. Ознайомтесь із міжнародними документами, складіть власні класифікації:

I. Документи Комісії ООН з права міжнародної торгівлі ЮН-СІТРАЛ (*UNCITRAL – United Nations Commission on International Trade Law*)

1.1. Типовий закон про електронну комерцію (*Model Law On Electronic Commerce*) 1996 року // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_321#Text.

1.2. Типовий закон про електронні підписи 2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_937#Text

1.3. Типовий закон про міжнародні кредитові перекази 1992 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_421#Text

1.4. Правове керівництво з електронного переведення коштів 1987 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_880#Text

II. Документи Європейської економічної комісії ООН сумісно із Центром ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу

1.5. Типова угода про обмін для міжнародного комерційного використання електронного обміну даними, 1995 р. // <http://www.singlewindow.org/docs/191>

1.6. Угода про електронну комерцію (Рекомендація № 31, Центр ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу (UN/CEFACT), березень 2000 р., Женева) // <http://www.singlewindow.org/docs/185?lang=ukr>

1.7. Додаток до Рекомендації № 6 «Формуляр-зразок уніфікованого рахунку для міжнародної торгівлі» від 10.12.2010 р. // <http://www.singlewindow.org/docs/232>

III. Документи Ради Європи

1.8. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 р. (Страсбург) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

1.9. Конвенція про інформаційне та правове співробітництво, стосовно «Інформаційних суспільних послуг» (ETS N 180) від 04.10.2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_559#Text

1.10. Конвенція про кіберзлочинність (ETS N 185) від 23.12.2001 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text

1.11. Декларація про свободу комунікацій в Інтернеті 2003 р. // <http://medialaw.asia/document/-2358>

1.12. Про безпечне використання Інтернету та нових он-лайн технологій від 02.12.2004 р. (Резолюція Європейського парламенту)

IV. Директиви Європейського парламенту та Ради

1.13. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради від 8 червня 2000 року про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку («Про електронну комерцію») // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text

1.14. Директива 95/46/ЄС “Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та вільним обігом цих даних” від 24.10.1995 р. (не чинна) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text. Регламент (ЄС) 2016/679 «Про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних, а також про скасування Директиви 95/46 / ЄС» від 27/04/2016 («Загальний регламент по захисту даних», **General Data Protection Regulation – GDPR** // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410537806&uri=CELEX:32016R0679>

1.15. Директива 97/66/ЄС “Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі ” від 15.12.1997 р. (не чинна) // <https://zakon.rada.gov>.

ua/laws/show/994_243#Text. Директива 2002/58 / ЕС «Щодо обробки персональних даних і захисту конфіденційності в секторі електронних комунікацій» (Директива про конфіденційність і електронних комунікаціях) від 12 липня 2002 року // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410887359&uri=CELEX:32002L0058>

1.16. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах» від 20 травня 1997 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text

1.17. Директива ЄС «Про правила та оподаткування Інтернет-торгівлі» від 01.04.2004 р.;

1.18. Директива 97/5/ЄС Європейського парламенту і Совета от 27 января 1997 г. о трансграничных кредитовых переводах.

1.19. Директива 2000/46/ЄС Європейського парламенту і Совета от 18 сентября 2000 г. о занятии, осуществлении и надзоре за предпринимательской деятельностью учреждений в сфере электронных денег. Директива 2000/46/ЄС Європейського парламенту і Совета от 18 сентября 2000 г. о занятии, осуществлении и надзоре за предпринимательской деятельностью учреждений в сфере электронных денег

1.20. Директива 2001/29/ЄС Європейського парламенту і Совета от 22 мая 2001 г. о гармонизации некоторых аспектов авторского права и связанных прав в информационном обществе

V. Інші документи

1.21. Декларація про глобальну електронну комерцію, затверджену Конференцією Міністрів Світової Організації Торгівлі (WT/MIN(98)DEC/2).

1.22. Загальні звичаї для посвідчення цифровим способом міжнародної комерції 1997 р (Міжнародна торгова палата)

1.23. Загальні засади реклами та маркетингу в Інтернеті 1998 р.

1.24. Загальні принципи захисту прав споживачів в контексті електронної комерції 2000 г. (. Организации экономического сотрудничества и развития (ОЭСР)

1.25. Закон КНР «Про електронну комерцію»

2. Ваш клієнт планує розвиток своєї діяльності (масштабування бізнес-моделі) в інших країнах, наприклад, виходу на ринки товарів і послуг. Підготуйте для нього короткий аналіз правового регулювання е-комерції в:

1) Польщі;

- 2) Великої Британії;
- 3) Австрії;
- 4) Німеччини;
- 5) Франції
- 6) чи іншої країни на Ваш вибір

Тема 3. Укладання договорів в Інтернеті (4 години)

Питання до теми:

1. Поняття електронного договору. Договори, які укладаються онлайн, та виконуються офлайн, та договори, які укладаються та виконуються онлайн
2. Укладання електронного договору. Оферта та акцепт
3. Особливості публічної оферти в електронній комерції
4. Ідентифікація сторін договору
5. Підписання договору. Електронний підпис
6. Вимоги до електронних документів
7. Click-wrap та browse-wrap договори
8. Час та місце укладання договору
9. Виконання електронного договору. Доставка товару
10. Захист прав споживачів

Рекомендована література – пункти 3-5, 18-21, 23, 25, 56, 67, 72 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. Проаналізуйте типові помилки у публічних офертах українських інтернет-магазинів

2. Якщо у Вас є КЕП спробуйте створити документ, підпишіть його КЕП та перевірте справжність КЕП (можливо обміняйтесь підписаними документами з колегами/студентами як у «справжньому житті», наприклад, укладіть договір про взаємодопомогу при виконанні завдань для семінару з електронної комерції зі строком дії договору – 1 день за допомогою відповідних сервісів (*про дійсність такого договору поговоримо на курсі з цивільного права)

3. Проаналізуйте щонайменше 5 судових рішень про дефекти укладання електронного договору споживачами (підпис, проінфор-

мованність споживача тощо): обґрунтування позову та мотиви суду, зробіть власні висновки

4. Вивчить практику судів США та ЄС щодо *click-wrap* та *browse-wrap* договорів. Вивчить практику українських судів, якщо Ви дійсно цікавитесь темою та наполегливий/а (підказка: визначень «*click-wrap* та *browse-wrap* договори» Ви там не знайдете, але є інші ключові слова)

5. Складіть текст публічної оферти для інтернет-магазину (сайту готелю, медичної/ветеринарної клініки, косметичного салону тощо) (виконує команда із 5 осіб)

6. Проаналізуйте самостійно Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15 липня 2021 року, правовий режим дія-сіті, гіг-контракти (це не електронна комерція у чистому вигляді, але треба мати уявлення про нові форми діяльності IT-спеціалістів)

7. Виявіть особливості договірної техніки у сфері інформаційних технологій

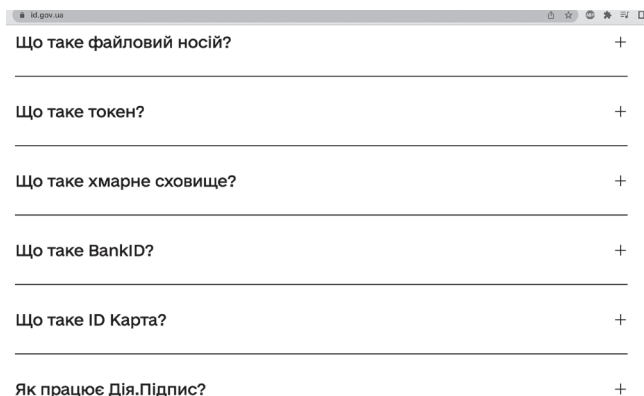
8. Подумайте на питанням інформаційної нерівності, чи може вона стати передумовою виникнення недобросовісних умов договорів у сфері електронної комерції? Якщо так, в чому це може проявлятися?

9. Проаналізуйте дистриб'юторські договори у сфері інформаційних технологій

10. Вивчить особливості договорів технічної підтримки у сфері інформаційних технологій.

11. Проаналізуйте договори на надання хмарних сервісів (*Cloud Services Agreements*).

12. Ознайомтесь самостійно (<https://id.gov.ua/>):

Що таке файловий носій?	+
Що таке токен?	+
Що таке хмарне сховище?	+
Що таке BankID?	+
Що таке ID Карта?	+
Як працює Дія.Підпис?	+

13. *Ознайомтесь самостійно з відеокурсом: основи електронного документообігу на сайті Центрального державний електронний архів України (ЦДЕА України)*

14. *Кейс work.ua*

<https://www.work.ua/articles/employer/1915/>

15. *Ознайомтесь самостійно з лекцією: Вступ до електронного документообігу <https://u-learn.org.ua/courses/735705/lectures/13278496>*

Теми рефератів:

1. Особливості відповідальності сторін електронного договору
2. Особливості договору купівлі-продажу в електронній формі
3. Відповідальність постачальника послуг проміжного характеру
4. Електронний підпис в електронній комерції
5. Електронний підпис одноразовим ідентифікатором, факсиміле як електронні підписи
6. Електронні довірчі послуги в електронній комерції
7. Правове регулювання реклами в Інтернеті
8. Правова природа смарт-контракту
9. Захист прав споживачів при укладанні договорів онлайн
10. Захист прав споживачів при укладанні кредитних договорів онлайн
11. Електронні докази в договірних спорах

Тема 4. Здійснення електронних платежів

Питання до теми:

1. Розрахунки у сфері електронної комерції
2. Розрахунки готівкою в електронній комерції
3. Електронні платіжні системи
4. Новели Закону України «Про платіжні послуги»
5. Платіжний інструмент. Платіжний пристрій
6. Інтернет-банкінг. Еквайринг платіжних інструментів
7. Пластикові картки, NFC та інші способи доступу до банківського рахунку
8. Поняття електронних грошей
9. Поняття цифрових грошей. Криптовалюти
10. Директива ЄС 2015/2366 від 25 листопада 2015 р про платіжні послуги на внутрішньому ринку
11. Безпека онлайн-платежів

Рекомендована література – пункти 8, 10-13, 33-35, 38, 41, 47, 51, 52, 54, 55, 65, 66, 69 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. Наведіть приклади кредитових переказів та дебетових трансферів

2. Наведіть приклади розрахунків у сфері електронної комерції з використанням платіжних інструментів

3. Яким чином відбувається організація розрахунків у сфері електронної комерції:

- шляхом переказу коштів
- шляхом оплати готівкою?

4. За якими критеріями “MasterCard”, MasterCard International Incorporated, США; “Visa”, Visa International Service Association, США; “NovaPay”, ТОВ «НоваПей»; “Western Union», Western Union Financial Services Inc.США/Western Union Network, SAS, Франція; “Поштовий переказ», АТ «Укрпошта» підтвердили статус соціально важливих платіжних систем в Україні?

5. Яке значення в електронній комерції займають LiqPay, Portmone, PayPal тощо.

6. Електронні гроші – це зобов'язання чи гроші? Поясніть відповідь
7. Які суб'єкти можуть емітувати електронні гроші в Україні, в ЄС?

8. Розкрийте відмінність електронних грошей від безготівкових коштів

9. Проаналізуйте основні положення про цифрові гроші Національного банку України та інших CBDC (Central Bank Digital Currency – цифрові валюти центральних банків).

Теми рефератів:

1. Учасники платежів і розрахунків у мережі Інтернет
2. Правові проблеми застосування електронних платежів
3. Інтернет-банкінг та керування банківськими рахунками через Інтернет: правові аспекти
4. Вимоги до електронних платіжних систем
5. Електронні гроші, цифрові гроші, криптовалюта: порівняльне дослідження
6. Розподіл ризиків у договорі еквайрінгу
7. Платіжні агрегатори в Україні: правові аспекти
8. Іноваційні інструменти при здійсненні електронних платежів
9. Правове регулювання криптовалюти в Україні
10. Правова природа криптовалюти
11. Обіг в цивільному обороті України криптовалюти
12. Директива 2015/2366 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 року про платіжні послуги на внутрішньому ринку. 2Payment Services Directive 2 (PSD2)
13. Договір про просування сайту (SEO) в пошукових системах, соціальних мережах

Тема 5. Персональні дані в електронній торгівлі

Питання до теми:

1. Поняття персональних даних
2. Законодавство про персональні дані в Україні та світі
3. GDPR
4. Види персональних даних
5. Інформаційні брокери

6. Вимоги до обробки персональних даних
7. Відповідальність у сфері використання персональних даних

Рекомендована література – пункти 2, 31, 45 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. Проаналізуйте кому належать дані соцмереж на основі наступних кейсів:

- *LinkedIn vs HiQ Labs*
- *Федерація німецьких споживчих організацій vs Facebook*
- *«Вконтакте» vs Double Data*
- *Cambridge Analytica vs Facebook*,

2. Дайте визначення поняттям «sensitive personal data» та «big data», cookies, профайлінг, таргетинг

3. Право особи на невтручання в особисте життя

4. «Право на забуття»: кейси Facebook, Google, Twitter тощо

5. Проаналізуйте постанову Великої Палати Верховного Суду у зразковій справі №806/3265/17

6. Особливості реєстрації фізичної особи в інформаційній системі суб'єкта електронної комерції

7. Умови використання та обсяг персональних даних у електронній комерції

8. Які цивільно-правові наслідки порушення права на захист персональних даних в електронній комерції?

9. При реєстрації особи на сайті інтернет-магазину має бути отримана згода на обробку персональних даних, який вигляд вона може (чи має) мати? Наведіть приклади реальних суб'єктів електронної торгівлі, проаналізуйте їх відповідність законодавству

Теми рефератів:

1. Вимоги до обробки персональних даних в Україні: поняття, суб'єкти та види
2. Моделі правового регулювання персональних даних в світі
3. Персональні дані як об'єкт захисту у сфері електронної комерції
4. Основні положення GDPR в аспекті електронної комерції

Тема 6. Інтелектуальна власність у електронній комерції

Питання до теми:

1. Способи комерціалізації об'єктів авторських та суміжних прав за допомогою Інтернету
2. Права на цифровий контент
3. Ліцензійна угода

Рекомендована література – пункти 26, 31, 46 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. Які особисті немайнові права інтелектуальної власності можуть використовуватися у електронній комерції?

2. Які майнові права інтелектуальної власності можуть використовуватися у електронній комерції?

3. Основними формами комерціалізації результатів інтелектуальної власності є...?

4. Сервіс (програма, платформа тощо) зі створення сайту, чи з обробки даних, чи графічний редактор є об'єктами інтелектуальної власності чи сукупністю об'єктів інтелектуальної власності чи не являються об'єктами інтелектуальної власності?

5. Правова природа договору на розробку веб-сайту: договір підряду, договір надання послуг, авторський договір, договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт?

6. Реклама в електронній комерції

7. Правова природа Користувацької угоди

8. Проаналізуйте ліцензійні угоди:

– Microsoft – <https://www.microsoft.com/uk-ua/store/standard-application-license-terms>

– Drupal Ukraine – <https://drupal.ua/license-agreement>

– ESET Log Collector – https://help.eset.com/log_collector/3.0/uk-UA/eula.html

– smiddle.com – <https://smiddle.com/uk/litsenziina-uhoda>

9. На семінарському занятті проведіть ділову гру – «Інтернет-магазин»: перевірте готовність до запуску інтернет-магазину

(вигаданого чи реального) з точки зору дотримання правил здійснення підприємницької діяльності, наявності необхідних документів тощо (використовуйте всі знання отриманні на попередніх заняттях). Працюйте як єдина команда юристів-експертів.

Результат гри. Комплексно дайте правову оцінку (письмово) готовності до діяльності, сформулюйте перелік недоліків та шляхів їх виправлення

Теми рефератів:

1. Прямі ліцензійні угоди
2. Договори на розробку комп'ютерних програм та веб-сайтів: правова природа та основні характеристики
3. Договір про надання послуг у сфері копірайтингу
4. Особливості використання програмного забезпечення як послуги (Software-as-a-Service)
5. Особливості використання комп'ютерних програм за умов вільних ліцензій (Open source)

Тема 7. Захист прав учасників електронної комерції

Питання до теми:

1. Захист інформації у комп'ютерних мережах
2. Юрисдикція спорів щодо захисту прав учасників електронної комерції
3. Спори щодо доменних імен

Рекомендована література – пункти 1, 14-17, 24, 43, 48, 58-64 із списку рекомендованої спеціальної літератури

Завдання:

1. *Знайдіть самостійно відповіді на питання:*
 - 1.1. *статус реєстратора доменного імені – він має бути відповідачем або третьою особою в такому спорі?*
 - 1.2. *доля спірного доменного імені – делегування спірного доменного імені має бути анульоване або ж воно має бути передделеговане позивачу?*

1.3. «недоторканність» договірних відносин між реєстрантом та реєстратором доменного імені – чи втручається суд своїм рішенням у господарські відносини між відповідачем (реєстрантом) і реєстратором доменного імені?¹

2. Захист інформації у комп'ютерних мережах, проаналізуйте відповідні норми наступних законів: «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», «Про захист персональних даних», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про платіжні послуги», «Про електронні комунікації», «Про радіочастотний ресурс», «Про електронні довірчі послуги», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», Кодекс (Правила) професійної етики у конкуренції у сфері надання послуг доступу до Інтернету

3. Основні види правопорушень у сфері доменних імен: кіберсквотинг, тайпсквотинг тощо.

4. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення у сфері електронній комерції

Теми рефератів:

1. Вирішення спорів між учасниками у сфері електронної комерції
2. Електронні документи як докази у судовому процесі
3. Відповідальність постачальника послуг проміжного характеру у сфері електронної комерції

¹ Див: Суперечки навколо доменних питань можуть мати найнепередбачуваніші наслідки і правові колізії // <https://www.iplaw.com.ua/base/pressroom/superechki-navkolo-domennih-pitan-mozhut-mati-najneperedbachuvanishi-naslidki-i-pravovi-koliziyi>

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

6.1. Загальні напрямки самостійної роботи здобувачів

До самостійної роботи здобувача при вивченні дисципліни включаються такі завдання:

1. Знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного практичного заняття згідно програми дисципліни.
3. Обов'язкове конспектування матеріалів до тем, винесених на самостійний розгляд студентів, згідно тематичного плану дисципліни.
4. Вирішення практичних завдань.
5. Консультації з викладачем протягом семестру.
6. Пошукова робота з інтернет-ресурсами.
7. Підготовка до міжсеместрового контролю.
8. Робота над рефератом.
9. Підготовка до семестрового контролю.

6.2. Обсяг навантаження студента до вивчення дисципліни

№	Назва типу самостійної роботи	Загальна кількість годин
1	Знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем.	6
2	Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного практичного заняття згідно програми дисципліни.	6

3	Обов'язкове конспектування матеріалів до тем, винесених на самостійний розгляд студентів, згідно тематичного плану дисципліни.	6
4	Вирішення практичних завдань	8
5	Консультації з викладачем протягом семестру	2
6	Пошукова робота з інтернет-ресурсами.	6
7	Підготовка до міжсеместрового контролю	8
8	Робота над рефератом	10
9	Підготовка до семестрового контролю	8
	Разом	60 годин

6.3. Методичні рекомендації щодо виконання здобувачем самостійної роботи при вивченні дисципліни

Текст приблизна на сторінку: на що зветнути увагу здобувачу ВО при самостійній роботі

6.4. Самостійна робота здобувачів у інформаційній мережі Інтернет

1. Сайти про електронну комерцію:
 - <https://e-commerce.com.ua/>
 - <https://psm7.com/e-commerce>
 - <https://ain.ua/>
2. Сайт світових новин Інтернету: <http://www.internetnews.com/>
3. Державні послуги онлайн: <https://diia.gov.ua/>
4. Реєстрація доменних імен: <http://domenua.com.ua/>
5. Цікаво: <https://legal-it.club/>; <https://tech.liga.net/>

6.5. Завдання до самостійної роботи здобувача

Тема 1

Питання для самостійного вивчення:

1. Історія розвитку електронної комерції
2. Правовідносини у сфері електронної комерції в Україні
3. Основні принципи правового регулювання у сфері електронної комерції
4. Сфера застосування Закону України «Про електронну комерцію»
5. Правовідносини, на які не поширюється дія Закону України «Про електронну комерцію»
6. Інформаційні електронні послуги
7. Проаналізуйте правовий статус спеціальних суб'єктів, які беруть участь в здійсненні електронної комерції: оператори, провайдери телекомунікацій; оператори платіжних систем; центри засвідчення електронно-цифрових підписів; реєстратори і адміністратори, що присвоюють мережеві ідентифікатори; хостинг-провайдери.

Тема 2

Питання для самостійного вивчення:

1. Основні принципи правового регулювання у сфері електронної комерції
2. Правове регулювання електронної комерції в США
3. Правове регулювання електронної комерції в країнах ЄС

Тема 3

Питання для самостійного вивчення:

1. Суть і особливості віртуальних аукціонів. Типи аукціонів і продажів на Internet-аукціонах. Організаційне забезпечення Internet-аукціонів.
2. Договір перевезення в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення договору перевезення в електронній формі.
3. Банківські договори в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення банківських договорів в електронній формі.

4. Зовнішньоекономічні контракти в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення зовнішньоекономічних контрактів

Тема 4

Питання для самостійного вивчення:

1. Учасники платежів і розрахунків у мережі Інтернет
2. Вимоги до електронних платіжних систем
3. Правове регулювання криптовалюти в Україні

Тема 5

Питання для самостійного вивчення:

1. Вимоги до обробки персональних даних в Україні
2. Персональні дані як об'єкт захисту у сфері електронної комерції
3. Основні положення GDPR

Тема 6

Питання для самостійного вивчення:

1. Ліцензійні угоди
2. Договори на розробку комп'ютерних програм та веб-сайтів
3. Договір про надання послуг у сфері копірайтингу

Тема 7

Питання для самостійного вивчення:

1. Вирішення спорів між учасниками у сфері електронної комерції
2. Електронні документи як докази у судовому процесі

7. ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Про електронну комерцію: Закон України від 3 вересня 2015 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.
5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 липня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
7. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
8. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Про рекламу: Закон України від 3 липня 1996 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
11. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
12. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
13. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.: Закон України від 9.01.2007 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>
14. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
15. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

16. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
17. Про електронні комунікації: Закон України від 16 грудня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>
18. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>
19. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15 липня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
20. Про хмарні послуги: Закон України від 17 лютого 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>
21. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (не набрав чинності)
22. Про затвердження Правил продажу товарів на замовлення та поза торговельними приміщеннями або офісними приміщеннями: Наказ Міністерства економіки України від 19. 04. 2007. *Офіційний вісник України* від 02.11.2007, № 80, стор. 52, стаття 2982.
23. Про затвердження методичних рекомендацій з оформлення електронних авіаційних перевізних документів: Наказ Державіаадміністрації «Про впровадження електронних перевізних документів» від 20 січня 2009 № 37. URL: <http://www.avia.gov.ua/documents/diyalnist/Aviaperevezennya-ta litsenzuvannya/30112.html>
24. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції України № 201 від 6 вересня 2001. *Офіційний вісник України* від 12 жовтня 2001.- № 39.- Стор. 158.- Стаття 1784.
25. Про затвердження порядку застосування електронного перевізного документа під час перевезення залізничним транспортом: Наказ Міністерства інфраструктури України від 1 листопада 2010 року. *Офіційний вісник України*. 2011. № 31. Стор. 46.
26. Про затвердження порядку застосування електронного документообігу, пов'язаного з перевезенням вантажів залізничним транспортом: Наказ Міністерства інфраструктури України від 16 листопада 2012 року. *Офіційний вісник України*. 2012. № 97. Стор. 309.
27. Про затвердження правил оформлення перевізних документів: Наказ Міністерства транспорту України від 21 листопада 2000 року № 644. *Офіційний вісник України*. 2000. № 48. Стор. 152.

28. Про внесення змін до правил оформлення вантажних перевізних документів на перевезення морським транспортом: Наказ Міністерства інфраструктури України від 18 жовтня 2012 року № 622. *Офіційний вісник України*. 2012. № 88. Стор. 54.

29. Деякі питання документування управлінської діяльності, постановова КМУ від 17 січня 2018 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>

30. Деякі питання реалізації положень Закону України “Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні”, постановова КМУ від 29 грудня 2021 р. № 1445. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-2021-%D0%BF#Text>

Міжнародно-правові документи:

I. Документи Комісії ООН з права міжнародної торгівлі *ЮН-СІТРАЛ* (UNCITRAL – *United Nations Commission on International Trade Law*)

1.26. Типовий закон про електронну комерцію (Model Law On Electronic Commerce) 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_321#Text.

1.27. Типовий закон про електронні підписи 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_937#Text

1.28. Типовий закон про міжнародні кредитові перекази 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_421#Text

1.29. Правове керівництво з електронного переведення коштів 1987 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_880#Text

II. Документи Європейської економічної комісії ООН сумісно із Центром ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу

1.30. Типова угода про обмін для міжнародного комерційного використання електронного обміну даними, 1995 р. URL: <http://www.singlewindow.org/docs/191>

1.31. Угода про електронну комерцію (Рекомендація № 31, Центр ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу (UN/CEFACT), березень 2000 р., Женева). URL: <http://www.singlewindow.org/docs/185?lang=ukr>

1.32. Додаток до Рекомендації № 6 «Формуляр-зразок уніфікованого рахунку для міжнародної торгівлі» від 10.12.2010 р. URL: <http://www.singlewindow.org/docs/232>

III. Документи Ради Європи

1.33. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 р. (Страсбург). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

1.34. Конвенція про інформаційне та правове співробітництво, стосовно «Інформаційних суспільних послуг» (ETS N 180) від 04.10.2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_559#Text

1.35. Конвенція про кіберзлочинність (ETS N 185) від 23.12.2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text

1.36. Декларація про свободу комунікацій в Інтернеті 2003 р. URL: <http://medialaw.asia/document/-2358>

1.37. Про безпечне використання Інтернету та нових он-лайн технологій від 02.12.2004 р. (Резолюція Європейського парламенту)

IV. Директиви Європейського парламенту та Ради

1.38. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради від 8 червня 2000 року про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку («Про електронну комерцію») URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text

1.39. Директива 95/46/ЄС «Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та вільним обігом цих даних» від 24.10.1995 р. (не чинна) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text. Регламент (ЄС) 2016/679 «Про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних, а також про скасування Директиви 95/46 / ЄС» від 27/04/2016 («Загальний регламент по захисту даних», **General Data Protection Regulation – GDPR** URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410537806&uri=CELEX:32016R0679>

1.40. Директива 97/66/ЄС «Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі» від 15.12.1997 р. (не чинна) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_243#Text. Директива 2002/58 / ЄС «Щодо обробки персональних даних і захисту конфіденційності в секторі електронних комунікацій» (Директива про конфіденційність і електронних комунікацій) від 12 липня 2002 року // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1597410887359&uri=CELEX:32002L0058>

1.41. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах» від 20 травня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text

1.42. Директива ЄС «Про правила та оподаткування Інтернет-торгівлі» від 01.04.2004 р.

1.43. Директива 97/5/ЄС Європейського парламенту і Ради від 27 січня 1997 г. о трансграничних кредитових переводах.

1.44. Директива 2000/46/ЄС Європейського парламенту і Ради від 18 вересня 2000 г. о занятті, здійсненні і надзорі за підприємницькою діяльністю установ в сфері електронних грошей. Директива 2000/46/ЄС Європейського парламенту і Ради від 18 вересня 2000 г. о занятті, здійсненні і надзорі за підприємницькою діяльністю установ в сфері електронних грошей

1.45. Директива 2001/29/ЄС Європейського парламенту і Ради від 22 травня 2001 г. о гармонізації деяких аспектів авторського права і пов'язаних з ним прав в інформаційному суспільстві

V. Інші

1.46. Декларація про глобальну електронну комерцію, затверджену Конференцією Міністрів Світової Організації Торгівлі (WT/MIN(98)DEC/2).

1.47. Загальні звичаї для посвідчення цифровим способом міжнародної комерції 1997 р (Міжнародна торгова палата)

1.48. Загальні засади реклами та маркетингу в Інтернеті 1998 р.

1.49. Закон КНР «Про електронну комерцію»

Спеціальна література:

1. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: підручник. За ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса: Фенікс, 2021. 344 с.

2. Бем М. В., Городиський І. М., Саттон Г., Родіоненко О. М. Захист персональних даних: правове регулювання та практичні аспекти: науково-практичний посібник. К., 2015. 220 с.

3. Блажівська Н. Є. Електронний правочин у цивільному праві України: монографія, К., 2014. 238 с.

4. Блажівська Н. Є. Електронний правочин у страхових відносинах. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 2. С. 58–63.

5. Блажівська Н. Є. Електронний документ як доказ в адміністративному судочинстві. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2012. № 4. С. 24–29.

6. Борисова Ю. О. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері електронної комерції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2012. 19 с.

7. Борисова Ю. Деякі проблеми регулювання правовідносин у сфері електронної комерції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. № 82. С. 69–72.

8. Верес І., Ярега Г. Електронні гроші та криптовалюта як засоби розрахунків у сфері електронної комерції. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 10-16

9. Возний М. І. Міжнародна електронна торгівля. *Проблеми та перспективи розвитку в Україні* : зб. наук. праць Буковин. ун-ту. Економічні науки. 2014. Вип. 7. С. 243–252.

10. Голубева Н. Ю. Способи розрахунків в електронній комерції. *ІТ – право та цифрове суспільство: матеріали Всеукраїнської конференції до 20-річчя НУ «ОЮА» (Одеса, 24 листопада 2017.)* / за заг.ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитоновна. – Одеса : Юридична література, 2017. 120с. С.8-11.

11. Голубева Н. Ю. Биткоїни «в законі»: бліц-коментар к законопроекту № 7183 URL: <http://yaizakon.com.ua/bitkoiny-v-zakone-blits-kommentarij-k-zakonoproektu-7183/>

12. Голубева Н. Ю. Криптовалюти: правова природа та регулювання URL: <http://sud.ua/ru/news/blog/110210-kriptovalyuty-pravovaya-priroda-i-regulirovanie>

13. Голубева Н. Ю. Криптовалюти: пошук їх місця серед об'єктів цивільних прав. *Вісник асоціації слідчих суддів України*. 2017. № 2 (3). С. 51-58.

14. Голубева Н. Ю. Информационные технологии в юридической деятельности (legal tech) URL: <http://yaizakon.com.ua/informatsionnye-tehnologii-v-yuridicheskoy-deyatelnosti-legal-tech/>

15. Голубева Н. Ю. Електронне судочинство: міжнародний досвід : монографія. Одеса : Фенікс, 2020. 204 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14039>

16. Голубева Н. Ю. Онлайн вирішення спорів (odr): переваги та недоліки. *Альтернативні способи вирішення цивільних спорів* : матеріали круглого столу (Одеса, 29 березня 2021 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. д.ю.н., професора Н. Ю. Голубевої ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2021. URL: <https://hdl.handle.net/11300/14491>

17. Golubeva N., Drogoziuk K. Web-page Screenshots as an Evidence in Civil Procedure of Ukraine. *Masaryk University Journal of Law and Technology*, 2019, vol 13, no 1, pp. 87-114. Available from: URL: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/10167/10666>.

18. Голубева Н. Ю. Порядок укладання договорів в електронній формі за законодавством України. *Вісник асоціації слідчих суддів України*. 2016. №1. С. 47-50.

19. Голубева Н. Ю. Порядок укладення договорів в електронній формі за законодавством України. *Методологічні засади вдосконалення цивільного процесуального права* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. до 150-річчя від дня народження Є. В. Васьковського (8 квітня 2016 р.). Одеса : Юрид. л-ра, 2016. С. 3-10. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5389>

20. Голубева Н. Ю. Гармонізація українського законодавства із законодавством ЄС щодо електронної ідентифікації та довірчі послуги для електронних транзакцій в межах внутрішнього ринку ЄС. *Правова адаптації законодавства України до умов внутрішнього ринку ЄС*: матеріали Міжнародної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті І. В. Шерешевського (2 грудня 2016 р., м. Одеса). – Одеса : Фенікс, 2016. – С. 7-10. *чи* Голубева Н. Ю. Ви ще не використовуєте електронно-цифровий підпис? А виявляється, що і він вже «застарів»... URL: <https://kievskiyud.od.ua/press-department/all-news/3944-vi-shche-ne-vikoristovujete-elektronno-tsifrovij-pidpis-a-viyavlyaetsya-shcho-i-vin-vzhe-zastariv>

21. Голубева Н. Ю. Електронний договір як доказ у цивільному процесі. *Судова реформа в Україні: реалії та перспективи*: Науково-практична конференція (м. Київ, 18 листопада 2016 року). К.: Інститут законодавства Верховної Ради України. С. 175-180. *чи* Голубева Н. Ю. Электронный договор как доказательство в гражданском процессе. URL: <http://yaizakon.com.ua/elektronnyj-dogovor-kak-dokazatelstvo-v-grazhdanskom-protseste/>

22. Гончарук М. О. Електронна комерція як форма бізнесу: обліковий аспект. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 3(61). С. 29-31.

23. Давидова І. В., Берназ-Лукавецька О. М. Е-ідентифікація особи в умовах імплементації законодавства Європейського Союзу. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 4. С. 213-219.

24. Давидова І. В. Використання інформаційних технологій як гарантія інформаційної безпеки при створенні юридичних осіб. *Часопис цивілістики*. 2019. Вип. 35. С. 55-59.

25. Давидова І. В., Берназ-Лукавецька О. М. Блокчейн як засіб безпечного укладення правочинів в умовах COVID-19: *Приватні та публічні інтереси в умовах пандемії COVID-19: колізії та правові*

шляхи вирішення: монографія; За ред. Є. О. Харитонова, О. І. Харитонної, С. Б. Булеци. Одеса: Гельветика, 2021. С. 167-181.

26. ІТ-право: теорія та практика : навч. посібн. За заг. ред. Є. О. Харитонова, О. І. Харитонної. – Одеса : Фенікс, 2019. – 472 с.

27. Желіховський В. М. Правові засади електронної комерції в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К., 2007. 204 с.

28. Задорожній З. Електронна комерція в Україні: дискусійні аспекти нормативно-правового регулювання. *Вісник Тернопільського економічного університету*. 2017. № 1. С. 119–126.

29. Електронна комерція і право/ Уклад. А. А. Маєвська. Х.:2010. 256 с. <http://docplayer.net/66926726-Elektronna-komerciya-i-pravo.html>

30. Електронна комерція: підручник / М. З. Швиденко, О. М. Касаткіна, О. М. Швиденко; Національний університет біоресурсів і природокористування України. Перевидання, доповнене і перероблене. К. : ФОП Ямчинський О. В., 2020. 478 с.

31. Комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України *acquis communautaire* у сфері електронної торгівлі (e-commerce). Міністерство юстиції України. URL: <http://old.minjust.gov.ua/file/23508.docx>

32. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О. В. Електронна комерція та інтернет-торгівля: навчально-методичний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. 454 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37044/1/Kraus_Elektronna_komertsiia_2021.pdf

33. Крегул Ю., Батрименко В., Батрименко В. Правове регулювання міжнародної електронної комерції. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2018/02\(97\)/16.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2018/02(97)/16.pdf)

34. Крутова А. С. Облік в системі електронної комерції: моногр. Х., 2010. 395 с.

35. Кулик В. А., Любимов М. О. Вплив е-бізнесу на розвиток системи бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 4. С. 33-38.

36. Маєвська А. А. Електронна комерція і право: навч.-метод. Посібник. Х. : 2010. 256 с.

37. Меджибовська Н. С. Електронна комерція. К. : Центр навч. л-ри, 2014. 384 с.

38. Міжнародний круглий стіл «Віртуальні активи у розвитку національної економіки». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jhJmIw04aWo>

39. Основні тенденції правового регулювання у сфері електронної комерції. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00MVDX.pdf.

40. Основи ІТ-права. Під ред. Т. Бачинського. К. Юрінком Інтер. 2020. 244 с.

41. Одегова Л. Ю. Цивільно-правове регулювання розрахунків з використанням Інтернет – банкінгу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2013.- 20 с.

42. Плотніченко І. Б. Застосування поняття “електронна комерція» при побудові системи бухгалтерського обліку. *Культура народів Причорномор'я*. 2013. № 256. С. 170-174.

43. Пелех М. Я. Захист прав споживачів у сфері електронної торгівлі. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 9. С. 123-128.

44. Пономаренко Л. А., Філатов В. О. Електронна комерція: підручник за ред. А. А. Мазаракі. К. : КНТЕУ, 2012. 443 с.

45. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. Агенція Європейського Союзу з питань основоположних прав та Рада Європи. К. : К. І. С., 2015. 216 с. URL: <https://rm.coe.int/168044e84e>

46. Стахира Г. М. Цивільно-правове регулювання обігу цифрового контенту : дис. ... д-ра філос. : 081 Право. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 232 с.

47. Солодан К. В. Правове регулювання оподаткування електронної комерції в США та країнах Європи: порівняльно-правове дослідження. *Право і суспільство*. 2018. № 2, частина 3. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/2_2018/part_3/27.pdf

48. Судовий розгляд податкових і митних спорів: проблеми, виклики. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Materialy%20konferencyi_WEB.pdf

49. Тардаскіна Т. М. Електронна комерція: Навч. посібник / Т. М. Тардаскіна, Є. М. Стрельчук, Ю. В. Терешко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 244 с.

50. Тертичний Я. С. Сутність та природа електронної комерції. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. № 3, том 2. С. 277–284. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2018/2018_3_2/jrn/pdf/55.pdf

51. Токарева К. О., Тимошенко Н. В. Реалії та перспективи розвитку податкового законодавства України у сфері електронної комерції. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. № 2 (11). С.76-

81. URL: https://apir.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/tokarieva_timoshchenkova11.pdf

52. Товкун Л. В, Перепелиця М. О. Правове регулювання електронної комерції та особливості її оподаткування в Україні та світі. URL: http://lsej.org.ua/3_2022/40.pdf

53. Товкун Л. В, Федоровська М. А. Актуальні питання правового регулювання електронної комерції в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 282–286. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2020/71.pdf

54. Трубін, І. О. Системи електронних грошей: поняття та загальна характеристика. *Фінансове право*. 2011. № 2 (16). С. 11–15.

55. Трубін І. О. Правові засади функціонування системи електронних платежів у сфері електронної комерції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2012. 19 с.

56. Філіпов А. Особливості договору повітряного перевезення у сучасному міжнародному праві. *Підприємство, господарство і право*. 2015. № 4. С. 50-54.

57. Царьов Р. Ю. Електронна комерція : навчальний посібник з підготовки бакалаврів. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2015. 112 с.

58. Чванкін С. А. Доказування у цивільному процесі в епоху інформаційних технологій: монографія. Одеса: Фенікс, 2021.

59. Чванкін С. Види електронних доказів у цивільному процесі. *Rodzaje dowodów elektronicznych w postępowaniu cywilnym. Knowledge, Education, Law, Management*. № 3 (31) / 2020 czerwiec. С.259-265. URL: <file:///D:/Downloads/45.pdf>

60. Чванкін С. А. Використання електронних документів як доказів у цивільному судочинстві. The use of electronic documents as evidence in civil judicial proceedings. *Juris Europensis Scientia*. Вип. 4/2020. Том 1. С. 53-59. URL: <http://chernvisn.onua.edu.ua/index.php/chern/issue/view/6/7>

61. Чванкін С. А. Електронний доказ як засіб доказування в цивільному судочинстві. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Випуск 1(26).Том 2. С. 22-27.

62. Чванкін С. А. Веб-сторінка як електронний доказ у цивільному судочинстві України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2020. Випуск 62. С. 172-177. URL: <http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/03/32.pdf>

63. Чванкін С. А. Доказове значення даних з електронних повідомлень у цивільному судочинстві. *Часопис цивілістики*. 2021. Вип. 40. С. 50-55. URL: <http://chascyvil.onua.edu.ua/index.php/chc/article/view/392/400>

64. Чванкін С. А. Використання електронних доказів у цивільних справах, що впливають з кредитних договорів, укладених в електронній формі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2021. Вип. 63. С. 165-171. URL: http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/04/NVUzhNU_63.pdf

65. Черномор В. О. Сучасний стан та перспективи розвитку платіжних систем в сфері електронної комерції. *Фінансовий простір*. 2015. № 1. С. 283- 291.

66. Чижевська Л. В., Кулик В. А. Проблеми формування облікової політики підприємств електронного бізнесу в Україні. *Науковий вісник ПУЕТ*. 2015. № 3. С. 171-178.

67. Чучковська А. В. Правове регулювання господарських договорів, що вчиняються через мережі електровз'язку: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. К., 2005. 210 с.

68. Шалева О. І. Електронна комерція: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 216 с.

69. Шимон С. І. Електронні гроші: форма грошей чи майнові права вимоги? *Юридична Україна*. 2015. № 9. С. 36–41.

70. Шишка О. Р. Співвідношення понять «електронна комерція» та «електронна торгівля». Бібліотека наукових статей. URL: <http://www.stationline.org.ua/index.php/pravo/76/12144-spivvidnoshennya-ponyat-elektronna-komerciya-ta-elektronna-torgivlya.html>.

71. Юдін О. М. Системи електронної комерції: створення, просування і розвиток : монографія / О. М. Юдін, М. В. Макарова, Р. М. Лавренюк. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 201 с.

72. Legal Support (сайт юридичної фірми) URL: <https://legal-support.top/>

73. Summer A., Duncan Gr. E-Commerce. NYH : Publishing, 2015. 263 p.

74. E-Commerce Europe. European B2C E-commerce Report 2014. URL: http://www.ecommerce-europe.eu/facts-figures.electcom/06-57452_Ebook.pdf.

Інформаційні ресурси:

1. Сайти про електронну комерцію:
 - URL: <http://e-commerce.com.ua/>
 - URL: <http://www.ecommercetimes.com/>
 - <https://psm7.com/e-commerce>
 - <https://ain.ua/>
2. Сайт світових новин Інтернету: <http://www.internetnews.com/>
3. Державні послуги онлайн: <https://diia.gov.ua/>
4. Реєстрація доменних імен: <http://domenua.com.ua/>
5. Цікаво, рекомендую: <https://legal-it.club/>; <https://tech.liga.net/>

8. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Цифрова економіка
2. Поняття електронного бізнесу, електронної комерції та електронної торгівлі.
3. Пряма та непряма електронна торгівля
4. Складові електронної комерції
5. Види електронної комерції, що найбільш динамічно розвиваються: торгівля, фінансова діяльність, страхування, перевезення
6. Сегменти електронного бізнесу
7. Мобільний e-Commerce
8. Торгівля в соцмережах
9. Крос-бордінг
10. Торговельні майданчики як інструмент електронної комерції
11. Інтернет-магазин як інструмент електронної комерції
12. Веб-сайт як інструмент електронної комерції
13. Корпоративні сайти, контент-проекти
14. Правове регулювання електронної комерції в Україні
15. Документи Комісії ООН з права міжнародної торгівлі ЮН-СІТРАЛ щодо електронної комерції
16. Документи Європейської економічної комісії ООН щодо електронної комерції
17. Директиви Європейського парламенту та Ради, документи Ради Європи щодо електронної комерції
18. Поняття електронного договору
19. Договори, які укладаються онлайн, та виконуються офлайн, та договори, які укладаються та виконуються онлайн
20. Укладання електронного договору. Оферта та акцепт
21. Публічна оферта та її основні характеристики в сфері e-Commerce
22. Ідентифікація сторін договору
23. Підписання договору
24. Електронний підпис
25. Вимоги до електронних документів
26. Click-wrap та browse-wrap договори
27. Час та місце укладання договору

28. Виконання електронного договору. Доставка товару
29. Захист прав споживачів, права яких порушені при здійсненні електронної комерції
30. Розрахунки у сфері електронної комерції
31. Електронні платіжні системи
32. Пластикові картки
33. Інтернет-банкінг
34. Поняття електронних грошей
35. Поняття цифрових грошей.
36. Криптовалюти
37. Директива ЄС 2015/2366 від 25 листопада 2015 р про платіжні послуги на внутрішньому ринку
38. Безпека онлайн-платежів
39. Поняття персональних даних
40. Законодавство про персональні данні в Україні
41. Основні положення GDPR
42. Види персональних даних
43. Інформаційні брокери
44. Вимоги до обробки персональних даних
45. Відповідальність у сфері використання персональних даних
46. Способи комерціалізації об'єктів авторських та суміжних прав за допомогою Інтернету
47. Права на цифровий контент
48. Ліцензійна угода
49. Захист інформації у комп'ютерних мережах
50. Юрисдикція спорів щодо захисту прав учасників електронної комерції
51. Спори щодо доменних імен

Навчальне видання

Серія: Навчально-методичні посібники

Нелі Юріївна ГОЛУБЄВА

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ

Практикум

*для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 081 «Право»
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Електронне видання

В авторській редакції

Ум-друк. арк. 3,02.
Зам. № 2312-21.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net